

ارنست کاسیر

اسطوره‌ی دولت

ترجمهٔ یدالله موقن

فهرست

- ۱ پیش‌گفتار مترجم .....
- ۵۳ پیش‌گفتار چارلز هندل .....

بخش یکم: اسطوره چیست؟

- ۶۳ ۱. ساختار اندیشه‌ی اسطوره‌ای .....
- ۸۰ ۲. اسطوره و زبان .....
- ۸۹ ۳. اسطوره و روان‌شناسی عواطف .....
- ۱۰۶ ۴. نقش اسطوره در حیات اجتماعی انسان .....

بخش دوم: نبرد با اسطوره در تاریخ نظریه‌ی سیاسی

- ۱۲۵ ۵. «لوگوس» و «میتوس» در فلسفه‌ی یونان باستان .....
- ۱۳۵ ۶. جمهوری افلاطون .....
- ۱۵۶ ۷. زمینه‌ی دینی و مابعدالطبیعی نظریه‌ی قرون وسطایی دولت .....
- ۱۷۹ ۸. نظریه‌ی دولت مبتنی بر قانون در فلسفه‌ی قرون وسطایی .....
- ۱۹۰ ۹. طبیعت و فیض الاهی در فلسفه‌ی قرون وسطا .....
- ۲۰۲ ۱۰. علم جدید سیاست ماکیاولی .....
- ۲۱۹ ۱۱. پیروزی ماکیاولیسم و پیامدهای آن .....
- ۲۳۲ ۱۲. استلزامات نظریه‌ی جدید درباره‌ی دولت .....
- ۲۶۰ ۱۳. نوزایی رواقیگری و نظریه‌های «حق طبیعی» درباره‌ی دولت .....

فصل یکم

ساختار اندیشه‌ی اسطوره‌ای

طی سی سال اخیر، در دوره‌ی میان دو جنگ جهانی اول و دوم، ما نه فقط از میان بحران شدید حیات سیاسی و اجتماعی گذشته‌ایم بلکه با مسائل تئوریک کاملاً تازه‌ای نیز روبه‌رو شده‌ایم. ما در شکل‌های اندیشه‌ی سیاسی تغییری بنیادین مشاهده کرده‌ایم. پرسش‌هایی نو مطرح و پاسخ‌های تازه‌ای داده شده‌اند. مسائلی که برای متفکران سیاسی سده‌های هجدهم و نوزدهم ناشناخته بودند ناگهان سر برکشیدند. شاید مهم‌ترین و هشداردهنده‌ترین خصوصیت تحول اندیشه‌ی سیاسی مدرن، ظاهر شدن قدرتی تازه باشد یعنی نیروی اندیشه‌ی اسطوره‌ای. در برخی نظام‌های سیاسی مدرن، غلبه‌ی اندیشه‌ی اسطوره‌ای بر اندیشه‌ی عقلانی آشکار است. به نظر می‌آید که اندیشه‌ی اسطوره‌ای پس از مبارزه‌ای شدید و کوتاه، پیروزی قطعی و آشکاری بر اندیشه‌ی عقلانی به دست آورده باشد. چگونه این پیروزی میسر گشت؟ چگونه می‌توان برای این پدیده‌ی نو که چنین ناگهانی در افق سیاسی ما ظهور کرد تبیینی یافت؟ پدیده‌ای که به نظر می‌آید، به معنایی، همه‌ی تصوّرات ما را در مورد خصلتِ حیاتِ عقلانی و اجتماعی مان واژگون کرده باشد؟

چنانچه به وضع کنونی حیات فرهنگی خویش بنگریم، یکباره احساس می‌کنیم که میان دو قلمرو مختلف آن، شکافی عمیق موجود است. هنگامی که انسان به عمل سیاسی دست می‌زند، به نظر می‌آید که از قواعدی پیروی می‌کند که با آن قواعدی که در فعالیت‌های صرفاً تئوریک و علمی خویش می‌شناسد کاملاً متفاوت‌اند. هیچ کس به این فکر نمی‌افتد که مسئله‌ای از علوم طبیعی یا فنی را با روش‌هایی حل کند که در حل مسائل سیاسی توصیه می‌گردند و به مرحله‌ی اجرا

گذاشته می‌شوند. در مورد نخست، جز روش‌های عقلانی چیز دیگری به کار گرفته نمی‌شود. در این جا به نظر می‌رسد که شالوده‌ی اندیشه‌ی عقلانی محکم است و قلمروش مدام گسترده‌تر می‌گردد. شناخت علمی و سلطه‌ی فنی بر طبیعت هر روز پیروزی‌های تازه و بی‌سابقه‌ای به دست می‌آورند. اما به نظر می‌آید که شکست اندیشه‌ی عقلانی در زندگی عملی و اجتماعی بشر قطعی و برگشت‌ناپذیر باشد. در این قلمرو از انسان عصر جدید می‌خواهند که هر آنچه را در سیر پیشرفت حیات عقلانی خود فرا گرفته است فراموش کند! او را نصیحت می‌کنند که به مراحل ابتدایی فرهنگ بشری باز گردد. در این جا اندیشه‌ی عقلانی و علمی به در ماندگو خود علناً اعتراف می‌کنند و تسلیم خطرناک‌ترین دشمن خود می‌شوند.

برای این که علت شکست اندیشه‌ی عقلانی و علمی را در برابر اسطوره دریابیم – شکستی که در نخستین نگاه به نظر می‌آید که همه‌ی اندیشه‌های ما را در هر می‌ریزد و همه‌ی موازین منطقی ما را نقض می‌کند – باید از مبادی آغاز کنیم. هیچ کس نمی‌تواند به فهم منشأ و خصلت و نفوذ اسطوره‌های سیاسی نوامیدی داشت باشد مگر آن که نخست پاسخی برای یک پرسش اساسی بیابد یعنی پیش از آن که بتوان توضیح داد که اسطوره چگونه عمل می‌کند، باید دانست که اسطوره چیست. فقط زمانی که به بینشی روشن و واضح درباره‌ی ماهیت کلی اسطوره دست یافته باشیم، می‌توانیم برای معلول‌ها و پی‌آمدهای ویژه‌ی آن تبیینی بیابیم.

معنی اسطوره چیست؟ و نقش (function) آن در حیات فرهنگی بشر چیست؟ همین که این پرسش‌ها را مطرح کنیم در جنگ میان نظرات متقابل، خود را گرفتار می‌یابیم. در این مورد، جنبه‌ی ناراحت‌کننده، فقدان مواد تجربی نیست بلکه فراوانی آنهاست. اندیشه‌ی اسطوره‌ای را از زوایای مختلف بررسی کرده‌اند؛ هم تحول تاریخی و هم شالوده‌های روان‌شناختی آن را به دقت مطالعه نموده‌اند. فیلسوفان مردم‌شناسان، انسان‌شناسان و جامعه‌شناسان در این مطالعه سهم بوده‌اند. به نظر می‌آید که اکنون همه‌ی اسناد و مدارک (facts) را در اختیار داشته باشیم؛ یعنی اسطوره‌شناسی تطبیقی داریم که همه‌ی مناطق جهان را در بر می‌گیرد و ما را از ابتدایی‌ترین شکل‌های [تفکر اسطوره‌ای] تا پیشرفته‌ترین و پیچیده‌ترین دریافت‌های [دینی] رهبری می‌کند. اما در مورد یافته‌ها (data) به نظر می‌آید که زنجیره‌ی آنها بدون این که هیچ حلقه‌ی اساسی مفقود باشد به هم متصل می‌شوند. اما تئوری